

مقدمه

امروزه، کشاورزان به خوبی با اهمیت و زیان اقتصادی جوندگان آشنا بوده و هنگامی که با آن‌ها مواجه می‌شوند سریعاً به فکر مبارزه با آنها می‌افتند. در حال حاضر، در کشور ما رایج‌ترین روش کنترل جوندگان مبارزه شیمیایی است که سریع‌ترین و مؤثرترین روش می‌باشد.

روش‌های مبارزه با جوندگان

مبارزه شیمیایی

سموم و ترکیبات شیمیایی که برای این جانوران استفاده می‌شوند، جونده‌کش نامیده شده و بسیار متنوع هستند. اکثر جونده‌کش‌ها سموم گوارشی هستند ولی در بین آنها، سموم تنفسی (گازی)، سموم تماسی، سموم فیزیکی و ... نیز وجود دارد. این آفت‌کش‌ها به طرق مختلف تقسیم‌بندی می‌شوند. از جمله این‌که، جونده‌کش‌ها به دو گروه تقسیم می‌شوند: (سموم حاد) و (سموم مزمن).

جونده‌کش‌های حاد (برای مثال فسفیدآلومینیوم) سمومی سریع‌العمل هستند و معمولاً بعد از یک‌بار استفاده یا تغذیه توسط جونده، آن را می‌کشند (شکل ۱).

شکل ۱- جونده‌کش‌های حاد، معمولاً بعد از یک‌بار استفاده توسط جونده‌ها، آنها را می‌کشند.

روش‌های مبارزه با جوندگان – بخش سوم

PTMP/SK/R&D/A/ Rodentia06 /11072022

در مقابل، جونده‌کش‌های مزمن (که بیشتر شامل سموم ضدانقادی یا آنتی کواگولانت هستند) باید چند بار توسط جونده خورده شوند تا تاثیر کنند. وقتی از طعمه‌های سمی استفاده می‌کنید پیشنهاد می‌شود برای جلوگیری از ایجاد حالت طعمه‌گریزی، جونده‌کش‌ها به نوبت یا به تناوب استفاده شوند. یعنی، طراحی یک برنامه زمان‌بندی دقیق، برنامه طعمه‌گذاری را با موفقیت مواجه خواهد کرد. زمان مناسب برای استفاده از طعمه سمی در اراضی، بعد از برداشت، پاییز و زمستان و نیز اوایل بهار است. مبارزه در اوایل بهار چون قبل از تولیدمثل جوندگان است می‌تواند تاثیر خوبی در کاهش جمعیت آنها داشته باشد. در ماه‌های پس از بهار، چون مواد غذایی در محیط بیشتر و متنوع‌تر می‌گردند، تاثیر طعمه‌گذاری کمتر شده و باید از طعمه بهتری استفاده کنیم. در طی پاییز، پذیرش طعمه دوباره افزایش می‌یابد. مصرف طعمه مسموم در اواخر پاییز یا درست قبل از زمستان جمعیت جوندگان را کاهش می‌دهد. ضمناً، زمستان یک زمان ایده‌آل برای گذاشتن طعمه است زیرا مواد غذایی در محیط کم می‌باشد. محل قرار دادن طعمه نیز بسیار مهم است. یکی از مشکلات اصلی در مورد تمام طعمه‌ها این است که به سرعت رطوبت محیط را جذب می‌کنند و در نتیجه بیشتر از یک هفته دوام نداشته و باید دوباره تهیه شوند. قراردادن طعمه در داخل تونل‌ها یا روی تکه‌های لاستیک یا سایر مواد مشابه به حفظ طعمه از رطوبت کمک خواهد کرد. همچنین، برقراری ایستگاه‌های طعمه در مسیرهایی که جوندگان فعال می‌باشند بهترین نتیجه را می‌دهد. ایستگاه‌های طعمه در طی زمستان و اوایل پاییز بسیار کارآمد می‌باشند.

انواع طعمه‌های مسموم

با توجه به سموم جونده‌کش، طعمه مسموم به دو صورت تهیه می‌شود:

- ۱- طعمه مسموم آماده که توسط کارخانجات سازنده تهیه شده و ما آنها را به همان شکل مصرف می‌کنیم.
- ۲- طعمه مسمومی که ما باید تهیه کنیم (فقط فسفردوزنگ این گونه است و سایر سموم طعمه آماده هستند) (شکل ۲).

شکل ۲- برخی طعمه‌های مسموم آماده هستند و برخی دیگر را باید خودمان تهیه کنیم.

بنابراین، یکی از نکات مهم این است که طعمه مسموم فسفردوزنگ را درست و اصولی درست کنیم (ماده غذایی مناسب، رعایت دز، یکنواختی سم در طعمه و...). همان‌طور که قبلاً گفته شد، برای تهیه این طعمه برحسب شرایط موجود، می‌توانیم از مواد غذایی مختلفی استفاده کنیم. برای تهیه هر یک از این طعمه‌ها روش کلی کار مشابه و یک‌جور است اما بدیهی است که اختلافاتی هم با یکدیگر دارند (مثل غلظت سم). البته باید توجه داشت تمام انواع طعمه‌های مسموم به تجربه و با انجام آزمایش شناخته و معرفی شده‌اند، لذا شما هم می‌توانید برحسب شرایط طعمه‌های جدیدی را بررسی نمایید.

منبع

محبوب، سید مهدی (۱۳۹۴). جوندگان مهم زیان آور در کشاورزی و دستورالعمل فنی اجرایی مبارزه با آنها، دانشگاه کرمانشاه.

